

SZONDI ILDIKÓ

Nemzetiségek a széteső szocialista Jugoszláviában

Tito és a munkatársai biztosra vették, hogy 1945-ben, majd az 1968–1971. évi alkotmányfüggelékben rögzített megoldásokkal a nemzeti kérdést jól szabályozták. Véleményük szerint az egyház háttérbe szorításával már csökkenni a vallásfelekezeti különbözőségekből származó feszültségek (főleg a „kibékíthetetlen” pravoszláv szerbek és a katolikus horvátok között). Másrészt úgy vélték, a társadalom fejlődésével a nemzetiségi hovatartozás lényegtelen lesz. Ez irányban történt meg a szerb-horvát nyelv kidolgozására irányuló törekvés, mely 1954-ben a szerb értelmiségiek körében indult. Noha a nemzeti hovatartozást nem volt célszerű hangosan emlegetni, még maga a párt is nagyon ügyelt a nemzeti viszonyokra. Ugyanis az élet minden területén léteztek a kvóták, amelyek alapján előrelépést vagy munkahelyet lehetett elnyerni. Adott volt, hogy egyes tisztségekre hány horvát, szerb, muzulmán, macedón stb. kerülhet. A párttagság, valamint a megfelelő nemzetiség elegendőek voltak egy adott munkahely elfoglalására, ha egyetemi végzettség kellett, azt menetközben még meg lehetett szerezni. A 20. század nyolcvanas éveiben már a végzettségre is ügyeltek, az előbbi két feltétel mellett. A horvát tavasz után népszerűsíteni kezdték a „jugoszláv” nemzetet, mely alatt főleg azokat értették, akik vegyes (leginkább szerb-horvát) házasságban éltek, vagy abból származtak. Az ilyen házasság és származás volt a legjobb ajánló a sikeres karrierhez...